

Patrimoni medieval a Mallorca. Construcció i escultura arquitectònica. La pintura gòtica

Curs acadèmic 2018-19

Resum:

Els edificis i obres d'art que es feren a Mallorca durant l'època gòtica (segles XIII-XV) són fonamentals en el paisatge monumental i en el patrimoni historicoartístic de les Illes Balears. El curs pretén oferir un acostament a aquesta realitat artística a partir de l'estudi de les obres més significatives i de la seva situació en el context que les explica. Els dos primers blocs es dediquen a l'arquitectura i s'hi introdueixen edificis de caràcter religiós —catedral, parroquials i esglésies conventuals— i també aquells que tingueren una funció civil, pública i privada. En el tercer bloc s'estudiarà l'escultura aplicada a l'arquitectura, on s'inclou l'escultura monumental, com també aquelles peces de menys envergadura però no menys qualitat que conformen claus de volta, gàrgoles i altres elements ornamentals. Finalment, es dedica un apartat a la pintura gòtica i a la imatgeria, peces de caràcter devocional que presidien altars majors i secundaris a l'interior de les esglésies, tot i que també s'hi inclouen exemples de pintura mural, com a mostra de l'ornamentació prevalent en l'arquitectura civil.

PROFESSOR: Dr. Miquel À. Capellà Galmés

Professor titular d'universitat de l'àrea d'Història de l'Art

DIRECTORI

Departament: Ciències Històriques i Teoria de les Arts

Despatx: BF07

Edifici: Ramon Llull

Tel.: 971 25 97 61

@: ma.capella@uib.cat

TUTORIES:

Els dilluns de 10 a 11 hores

PROFESSORA: Dra. Antònia Juan Vicens

Professora contractada doctora de l'àrea d'Història de l'Art

DIRECTORI

Departament: Ciències Històriques i Teoria de les Arts

Despatx: CB22

Edifici: Ramon Llull

Tel.: 971 17 23 54

@: antonia.juan@uib.cat

TUTORIES:

Els dilluns de 15 a 16 hores

PROFESSORA: Dra. Sebastiana Sabater Rebassa

Professora titular d'universitat de l'àrea d'Història de l'Art

DIRECTORI

Departament: Ciències Històriques i Teoria de les Arts

Despatx: BB05

Edifici: Ramon Llull

Tel.: 971 17 32 82

@: tina.sabater@uib.cat

TUTORIES:

Els dijous de 10.30 a 11.30 hores

Durada: 16 hores. Del 15 de gener al 7 de febrer de 2019

Idioma: Català

Objectius:

- Conèixer les obres fonamentals del patrimoni medieval de Mallorca.
- Distingir i analitzar les característiques que les defineixen.
- Introduir-se en la dinàmica de la producció artística a Mallorca durant la baixa edat mitjana.
- Fer valer l'art gòtic de Mallorca com a nucli del seu patrimoni historicoartístic.

Continguts:

1. L'arquitectura religiosa al Regne de Mallorca.
2. Palaus, castells i cases senyorials.
3. L'escultura aplicada a l'arquitectura.
4. Els retaules gòtics i les imatges de devoció.

Cronograma:

Al començament de les classes s'indicarà el cronograma detallat de les sessions.

Activitats:

Es precisaran al començament de les classes. Així mateix, està planificada una visita a la Llonja de Palma i al Museu Diocesà (opcional).

Criteris d'avaluació:

Assistència al 80% de les sessions.

| 3 |

Treball escrit (estudi bibliogràfic d'una obra. L'alumnat disposarà de 15 dies per lliurar el treball, a partir de la data de finalització de les classes)

- Adequació al guió d'elaboració del treball (es lliurarà al començament de les classes).
- Ordre i claredat expositiva.
- Capacitat de relació i síntesi.
- Exactitud dels resultats obtinguts.
- Utilització del vocabulari específic.

Bibliografia de referència:

AD, *Mallorca gòtica* (catàleg exposició), Barcelona-Palma, MNAC - Govern Balear, 1998.

AD, *La Llonja de Palma*, Palma, Govern de les Illes Balears, 2003.

ALOMAR, G., *Guillem Sagrera i l'arquitectura del segle XV*, Barcelona, Blume, 1970.

DURLIAT, M., *L'art en el Regne de Mallorca*, Palma, Ed. Moll, 1964.

SABATER, T., *La pintura mallorquina del segle XV*, Palma, Edicions UIB, 2002.

Currículums:

DR. MIQUEL À. CAPELLÀ GALMÉS

Doctor en Història de l'Art amb la tesi titulada «El vidre a Mallorca entre els segles XIV i XVIII» (2009), que s'engloba en la línia de recerca que desenvolupa sobre la cultura material artística de la baixa edat mitjana com a col·laborador del Grup d'Estudis Medievals (GRESMED). Entre les publicacions més recents associades a l'estudi de les arts decoratives, es pot esmentar «Las artes suntuarias en el reino de Mallorca en la segunda mitad del s. XV: mercados, clientes y gusto artístico», a la revista *Anales de Historia del Arte* (2014), o el llibre *Ars Vitraria: Mallorca (1300-1700)*, publicat per Edicions UIB (2015). Una segona línia d'investigació gira a l'entorn del patrimoni arquitectònic, seguida com a membre del grup de recerca Patrimoni cultural i artístic. Així, en aquest camp es pot destacar l'article «El papel del historiador del arte en la restauración monumental: problemática actual y propuestas de futuro», aparegut a la revista *ph* (2014), o «Els catàlegs de patrimoni històric: del monument a l'àmbit local», al llibre *Els catàlegs municipals. La protecció del patrimoni immoble de Mallorca* (2013).

DRA. ANTÒNIA JUAN VICENS

Llicenciada en Història de l'Art (2005) per la Universitat de les Illes Balears i doctora per la mateixa Universitat (2012).

Ha impartit docència als estudis de llicenciatura i de grau i al Màster Universitari en Patrimoni Cultural: Investigació i Gestió. Ha participat en projectes d'investigació sobre història de l'art medieval i en projectes d'innovació docent.

Les seves línies de recerca se centren en l'escultura gòtica i els seus artífexs, l'orfebreria medieval i el paper de la dona a l'edat mitjana com a promotora i protagonista de l'art.

DRA. SEBASTIANA SABATER REBASSA

Doctora en Història de l'Art des de l'any 2000 i professora titular d'universitat de la Universitat de les Illes Balears des de l'any 2002. Forma part del grup de recerca de la UIB Grup de Recerca en Estudis Medievals (GRESMED). Ha participat en diversos projectes d'R+D i és IP del projecte «Guillem Sagrera i l'escultura arquitectònica del segle XV». Les línies de recerca a les quals s'ha dedicat prioritàriament es relacionen amb la pintura i l'escultura de la baixa edat mitjana i l'art gòtic a Mallorca i a la Corona d'Aragó. Sobre aquestes qüestions ha participat com a ponent en congressos de caràcter nacional i internacional, ha impartit cursos de màster i doctorat (UIB, Universitat de Pàdua, Universitat de Bolonya) i ha publicat articles, llibres i capítols de

llibre. Entre d'altres: «La pintura mallorquina del segle XV» (2002), «La Llotja de Palma» (2003), «L'art gòtic a Mallorca. Pintura sobre taula (1390-1520)» (2008). Ha participat en obres col·lectives com: 'Bellver 1300-2000' (2001), 'Imatges i promotors en l'art medieval' (2001), 'Le plaisir de l'art du Moyen Âge. Commande, production et réception de l'oeuvre d'art' (2012). És coeditora de: 'XV Congrés Nacional d'Història de l'Art (CEHA). Models, intercanvis i recepció artística (de les rutes marítimes a la navegació en xarxa', 2 vol. (2008), 'La Ciutat de Mallorca i els segles del gòtic' (2010), 'Una lectura de la batalla de Muret (1213). Política, literatura i art en temps del catarisme' (2013). Els seus articles han estat publicats a: 'Laboratori d'Art', 'Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana', 'Anuari d'Estudis Medievals' i 'Hortus Artium Medievalium'.